

Received:	xxx	xx, 2023
Revised:	xxx	xx, 2023
Accepted:	xxx	xx, 2023

การส่งเสริมการจัดกระบวนการเรียนรู้ของครูที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุพรรณบุรี เขต 3

ปิลัญ ปฎิพิมพาคม¹

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาสภาพปัจจุบันการส่งเสริมการจัดกระบวนการเรียนรู้ของครูที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุพรรณบุรี เขต 3 การศึกษาครั้งนี้เป็นการวิจัยและพัฒนา (Research and Development) ประชากรที่ใช้ในการวิจัยคือ ครูผู้สอน คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน และผู้ปกครองนักเรียน สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล โดยหาค่าเฉลี่ย ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และวิเคราะห์เนื้อหา (Content analysis)

ผลการวิจัยพบว่า ผลการศึกษาสภาพปัจจุบันการส่งเสริมการจัดกระบวนการเรียนรู้ของครูที่ เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุพรรณบุรี เขต 3 โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก

คำสำคัญ: กระบวนการเรียนรู้ของครูที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ; สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุพรรณบุรี เขต 3;
องค์ความรู้ที่ได้จากการปฏิบัติด้วยตนเอง

ประเภทบทความ: บทความวิจัย

¹ นักวิชาการอิสระ โรงเรียนไกรวิทยารังสรรค์ กรุงเทพมหานคร
58 ซอยรัชฎาภรณ์ ถนนราชปรารภ เขตราชเทวี กรุงเทพมหานคร 10400, ประเทศไทย
ผู้รับผิดชอบบทความ อีเมล: dr.pilan@gmail.com

The Promotion of Teacher's Learner Centered Learning in School Under Suphan Buri Elementary Educational Service Area Office 3

Pilan Patipimpakhom¹

Abstract

This purpose of this research were to determine: the current situation and the promotion of student-centered learning process for teachers in educational institutions. under the Office of Suphanburi Primary Educational Service Area Office 3. This research was research and development. and parents of students Statistics used to analyze data by finding the mean standard deviation and content analysis

The finding revealed as follow: the current state of learning process management promotion of teachers who Student-centered is an important aspect of schools under the Office of Suphanburi Primary Educational Service Area, Region 3, as a whole, at a high level.

Keywords: Teacher-centered learning process; Suphan Buri Elementary Educational Service Area Office 3; Learning by doing

Type of Article: Research Article

¹Independent Academician, Kovit Thamrong School Bangkok
58 SoiRatchapan Ratchaprarop Rd., Ratchathewi District, Bangkok 10400, Thailand
Corresponding Author Email: dr.pilan@gmail.com

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

การจัดการเรียนรู้โดยเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ (Child Center Learning) คือรูปแบบการจัดการเรียนรู้รูปแบบหนึ่ง ที่มุ่งเน้นให้ผู้เรียนเกิดองค์ความรู้ได้ด้วยตนเองผ่านสื่อ และวิธีการจัดการเรียนรู้ที่หลากหลายตามความสนใจของผู้เรียน โดยมีครูเป็นผู้สนับสนุนและอำนวยความสะดวก ซึ่งต่างจากกระบวนการจัดการเรียนรู้ทั่วไปที่เน้นให้เด็กศึกษาหาความรู้จากการสอนของครูโดยตรง แนวทางการจัดการเรียนรู้รูปแบบนี้เกิดขึ้นจากความเชื่อพื้นฐานที่ว่า ผู้เรียนทุกคนสามารถที่จะเรียนรู้และพัฒนาได้ตามความต้องการของตัวเอง แต่แตกต่างที่ความต้องการ ความสนใจ และความถนัด รวมไปถึงทักษะต่างๆ ดังนั้นการจัดการศึกษาจึงไม่ควรที่จะเป็นไปในแนวทางเดียว ควรมีความหลากหลายและตอบสนองได้กับเด็กทุกกลุ่ม (นริศ ฝันเชียร, 2561)

การจัดกระบวนการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญเป็นวิธีการจัดการเรียนรู้โดยคำนึงถึงความแตกต่างระหว่างบุคคล ความสามารถทางปัญญา วิธีการเรียนรู้โดยบูรณาการคุณธรรม ค่านิยมอันพึงประสงค์ให้ผู้เรียนได้มีส่วนร่วมในการปฏิบัติจริง ได้พัฒนากระบวนการคิดวิเคราะห์ ศึกษา ค้นคว้า ทดลอง ผู้เรียนได้มีโอกาสได้เรียนรู้ด้วยตนเอง และแสวงหาความรู้ด้วยตนเองตามความถนัด ความสนใจ ด้วยวิธีการ กระบวนการ และแหล่งเรียนรู้ที่หลากหลายที่เชื่อมโยงกับชีวิตจริง ทั้งในและนอกห้องเรียน มีการวัดผลประเมินผลตามสภาพจริง ทำให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ได้ตามมาตรฐานหลักสูตรกำหนด ดังที่กระทรวงศึกษาธิการ (2559, น.1) ได้กล่าวถึงบทบาทครูหรือผู้สอนแบบผู้เรียนเป็นสำคัญไว้ว่า ครูคือผู้จัดสิ่งแวดล้อม สร้างวัฒนธรรม และจัดสรรทรัพยากรสำหรับผู้เรียน เพื่อให้ผู้เรียนได้เรียนรู้เต็มศักยภาพ ตามวัตถุประสงค์ของหลักสูตรและจุดมุ่งหมายการศึกษา ดังนั้นบทบาทของครูจึงเปลี่ยนจากผู้สอนมาเป็นผู้จัดกิจกรรม หรือสถานการณ์ต่างๆ เพื่อกระตุ้นให้ผู้เรียนแสดงออกซึ่งศักยภาพ หรือความรู้ความสามารถของตนเอง แล้วสรุปองค์ความรู้ที่ได้จากการปฏิบัติด้วยตนเอง (Learning by doing) เปิดโอกาสให้ผู้เรียนคิดหาเหตุผล เพื่อแก้ปัญหาเอง ด้วยการเสนอให้ผู้เรียน “คิดมากกว่าจำ สอนให้ทำมากกว่าท่อง” ทำให้นักเรียนกลายเป็น “บุคคลแห่งการเรียนรู้” หรือเป็นผู้นำตนเองสามารถนำความรู้ไปใช้แก้ปัญหาต่างๆ ในชีวิตจริงได้ กระบวนการวัดผลประเมินผลจึงมุ่งเน้นให้ผู้เรียนแสดงผลการเรียนรู้ (Learning outcome) ที่ปรากฏในรูปแบบของพฤติกรรมและผลงานเป็นหลัก การจัดกระบวนการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญเป็นวิธีการจัดการเรียนรู้โดยคำนึงถึงความแตกต่างระหว่างบุคคล ความสามารถทางปัญญา วิธีการเรียนรู้โดยบูรณาการคุณธรรม ค่านิยมอันพึงประสงค์ให้ผู้เรียนได้มีส่วนร่วมในการปฏิบัติจริง ได้พัฒนานำกระบวนการคิดวิเคราะห์ ศึกษา ค้นคว้า ทดลอง ให้ผู้เรียนได้มีโอกาสเรียนรู้ด้วยตนเอง และแสวงหาความรู้ด้วยตนเองตามความถนัด ความสนใจ ด้วยวิธีการกระบวนการและแหล่งเรียนรู้ที่หลากหลายที่เชื่อมโยงกับชีวิตจริงทั้งในและนอกห้องเรียน มีการวัดผลประเมินผลตามสภาพจริง ทำให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ได้ตามมาตรฐานที่หลักสูตรกำหนด ซึ่งสงบ ลักษณะ (2552, น. 42) ได้ให้ทัศนะเกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอนไว้ว่า ควรเป็นการจัดการเรียนการสอนที่นักเรียนได้รับการยอมรับนับถือในเอกลักษณ์ ได้เรียนรู้ด้วยวิธีที่เหมาะสมกับความสามารถ ได้เรียนสิ่งที่สนใจหรือมีประโยชน์ ได้ปฏิบัติตามกระบวนการเพื่อการเรียนรู้ ได้รับการเอาใจใส่ประเมินและช่วยเหลือเป็นรายบุคคลและได้รับการพัฒนาเต็มศักยภาพซึ่งสามารถบรรลุผลสำเร็จตามอัตภาพ โดยที่ผู้ที่มีบทบาทสำคัญในการจัดกระบวนการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญได้แก่ครูนั่นเอง

จากสภาพปัญหาดังกล่าวข้างต้น ผู้วิจัยจึงมีความสนใจที่จะศึกษาการส่งเสริมการจัดการกระบวนการเรียนรู้ของครูที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุพรรณบุรี เขต 3 โดยผลการวิจัยในครั้งนี้จะเป็นประโยชน์สำหรับผู้บริหารและครูโดยทั่วไปที่จะนำไปใช้เป็นแนวทางในการจัดการศึกษาตลอดจนแก้ปัญหาผู้เรียนให้มีความสามารถในการคิดวิเคราะห์ สังเคราะห์ มีวิจารณญาณ มีความคิดสร้างสรรค์ คิดไตร่ตรอง และมีวิสัยทัศน์และเพิ่มผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนให้สูงขึ้น และเป็นการพัฒนาครูในสถานศึกษาให้มีประสิทธิภาพและประสิทธิผลต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

เพื่อศึกษาสภาพปัจจุบันการส่งเสริมการจัดการกระบวนการเรียนรู้ของครูที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุพรรณบุรี เขต 3

วิธีดำเนินการวิจัย

1. วิธีการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative Research)

2. ประชากรและกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย

ประชากร ได้แก่ บุคลากรของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุพรรณบุรี เขต 3 จำนวน 128 โรงเรียน รวมทั้งสิ้นจำนวน 1,638 คน กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ บุคลากรของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุพรรณบุรี เขต 3 โดยผู้วิจัยใช้การสุ่มตัวอย่างโดยไม่ใช้ความน่าจะเป็น (Nonprobability sampling) ได้มาโดยใช้การเลือกกลุ่มตัวอย่างแบบเจาะจง (Purposive sampling) เป็นครูผู้สอนที่ได้รับมอบหมายให้ทำหน้าที่ครูวิชาการของโรงเรียน โรงเรียนละ 1 คน รวมทั้งสิ้นจำนวน 128 คน

3. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

ผู้วิจัยใช้แบบสอบถามเป็นเครื่องมือในการวิจัย โดยสอบถามสภาพปัจจุบันของการส่งเสริมการจัดกระบวนการเรียนรู้ของครูที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญของครูสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุพรรณบุรี เขต 3 โดยแบบสอบถามได้ผ่านการทดสอบความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหาทั้งความถูกต้องและความสอดคล้องของข้อคำถามกับวัตถุประสงค์ของการวิจัยโดยผู้เชี่ยวชาญจำนวน 3 คน ได้ค่าดัชนีความสอดคล้อง (Index of Item Objective Congruence; IOC อยู่ระหว่าง 0.60 ถึง 1.00 และได้้นำแบบสอบถามไปทดลองใช้ (Try Out) กับกลุ่มที่มีลักษณะใกล้เคียงกับกลุ่มตัวอย่างเพื่อทดสอบความน่าเชื่อถือ (Reliability Test) ได้ค่าสัมประสิทธิ์อัลฟาของครอนบัค (Cronbach's Alpha Coefficient) 0.95

4. การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยขอหนังสือจากสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุพรรณบุรี เขต 3 เพื่อขอให้สำนักงานเขตมีหนังสือถึงโรงเรียนในสังกัดเพื่อขอความอนุเคราะห์เก็บรวบรวมข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่าง โดยผู้วิจัยดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยตนเอง

5. การวิเคราะห์ข้อมูลและสถิติที่ใช้ในการวิจัย

ผู้วิจัยได้ทำการวิเคราะห์ข้อมูลทางสถิติด้วยโปรแกรมสำเร็จรูปที่ใช้ในการวิจัยทางสังคมศาสตร์ ดังต่อไปนี้

5.1 ข้อมูลลักษณะทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม วิเคราะห์โดยหาค่าความถี่ (Frequency) และค่าร้อยละ (Percentage) แล้วนำเสนอเป็นตารางประกอบความเรียง

5.2 วิเคราะห์ระดับสภาพปัจจุบันของการส่งเสริมการจัดกระบวนการเรียนรู้ของครูที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญของครูสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุพรรณบุรี เขต 3 ด้วยวิธีหาค่าเฉลี่ย ($\bar{x}$) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.)

สรุปผล

ผลการศึกษาสภาพปัจจุบันการส่งเสริมการจัดกระบวนการเรียนรู้ของครูที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุพรรณบุรี เขต 3 โดยภาพรวมอยู่ในระดับดีมาก

อภิปรายผล

1. ผลการศึกษาสภาพปัจจุบันการส่งเสริมการจัดกระบวนการเรียนรู้ของครูที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุพรรณบุรี เขต 3 โดยภาพรวมอยู่ในระดับดีมาก และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ด้านการส่งเสริมการบริหารหลักสูตรและการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ การส่งเสริม การจัดสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการจัดการเรียนรู้ การส่งเสริมการพัฒนาครูและบุคลากร และการส่งเสริมการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองและชุมชน อยู่ในระดับมาก ยกเว้นการส่งเสริมการประเมินผลการจัดการเรียนรู้ และการส่งเสริมการวางแผนการจัดการเรียนรู้ อยู่ในระดับปานกลางตามลำดับ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ ศักดาเดช ทาซ้าย (2561) รูปแบบการพัฒนาครูด้านการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ โรงเรียนบึงกาฬสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 21 สรุปผลการศึกษาค้นคว้าและการศึกษาสภาพและปัญหา ด้านการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญของครูโรงเรียนบึงกาฬ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 21 ทั้ง 4 ด้าน คือ ด้านการจัดการเรียนรู้ ด้านการ

ประเมินผล ด้านการเตรียมการจัดการเรียนรู้ และด้านการใช้สื่อการเรียนรู้ โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก และสอดคล้องกับงานวิจัยของ อัญชลี ภูคงคา (2561) การพัฒนาแนวทางการจัดกิจกรรมการเรียนรู้การสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ สำหรับโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิจิตร เขต 2 ผลการวิจัยสภาพปัจจุบัน การจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ สำหรับโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิจิตร เขต 2 ระดับดำเนินการโดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ระดับดำเนินการทุกด้านอยู่ในระดับปานกลางและสอดคล้องกับงานวิจัยของ จิรนนท์ แก้วจันทา (2562) การพัฒนาครูในการจัดกระบวนการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญในศตวรรษที่ 21 ของโรงเรียนบ้านอื้อตื้อดอนหวายขมิ้น สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 1 ผลการวิจัยพบว่า ระดับปัญหาในการจัดกระบวนการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญของครูผู้สอนโดยรวมอยู่ในระดับมาก พิจารณาเป็นรายด้านพบว่าด้านการวางแผนกระบวนการเรียนรู้มีปัญหามากที่สุด รองลงมาคือด้านการประเมินผลกระบวนการเรียนรู้ และด้านการปรับปรุงและแก้ไขปัญหายุ่งยากในระดับมาก และด้านการดำเนินการจัดกระบวนการเรียนรู้มีปัญหาน้อยที่สุดอยู่ในระดับมาก และ การพัฒนาครูผู้สอนในการจัดกระบวนการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ พบว่า ครูผู้สอนมีระดับการปฏิบัติในการจัดกระบวนการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ โดยภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุดและสอดคล้องกับงานวิจัยของ สุพิชญา พันธุ์เดช (2563) การพัฒนาแนวทางการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ สำหรับสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบึงกาฬ ผลการวิจัยพบว่า ความต้องการจำเป็นการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญของครูสำหรับสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบึงกาฬ ซึ่งประกอบไปด้วย 4 ด้าน ลำดับความต้องการจำเป็นการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญของครูสำหรับสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบึงกาฬ เรียงลำดับความต้องการจำเป็นจากมากไปหาน้อย ได้แก่ 1) การสร้างและพัฒนาหลักสูตร 2) การวัดและประเมินผล 3) การใช้รูปแบบและเทคนิคการสอน 5) การใช้สื่อและแหล่งเรียนรู้ตามลำดับ

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

1.1 จากผลการวิจัยที่พบว่า การส่งเสริมการจัดกระบวนการเรียนรู้ของครูที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุพรรณบุรี เขต 3 ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นมีความเหมาะสมในระดับมาก จึงควรมีการส่งเสริมให้ได้จัดกิจกรรมการเรียนรู้ร่วมกัน และพูดคุยกันบ่อยๆ โดยเน้นรูปแบบที่ไม่เป็นทางการเพื่อแลกเปลี่ยนความรู้ในการปฏิบัติงานให้มีประสิทธิภาพมากขึ้น โดยมีผู้บริหารสถานศึกษาเป็นผู้อำนวยความสะดวกในการดำเนินการอย่างน้อยสัปดาห์ละ 1 ครั้ง

1.2 จากผลการวิจัยที่พบว่า ควรจัดสรรทรัพยากรการบริหารและสิ่งอำนวยความสะดวกต่างๆ เพื่อให้การดำเนินการพัฒนาการจัดกระบวนการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ผู้บริหารสถานศึกษาควรเป็นผู้นำครูในการบริหารการเปลี่ยนแปลงให้มากขึ้น ตลอดจนควรมีการเสริมแรง สร้างขวัญและกำลังใจ และระดับองค์การมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษามากขึ้น

1.3 จากผลการวิจัยการส่งเสริมการจัดกระบวนการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุพรรณบุรี เขต 3 สูงกว่าก่อนการพัฒนาผู้บริหารสถานศึกษา และผู้บริหารการศึกษาจึงควรนำไปใช้เป็นแนวทางในการดำเนินงานร่วมกันระหว่างสถานศึกษากับ ชุมชน ท้องถิ่น สังคมเพื่อเป็นการระดมสรรพกำลัง และระดมทรัพยากรมาร่วมจัดการศึกษาตามเจตนารมณ์ของการปฏิรูปการศึกษาตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และฉบับแก้ไขเพิ่มเติม พ.ศ. 2545 ในประเด็นให้ทุกภาคส่วนเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา (All for Education)

2. ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

2.1 ปัจจัยที่ส่งผลต่อการจัดกระบวนการเรียนรู้ของครูที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ของครูผู้สอน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุพรรณบุรี เขต 3

2.2 รูปแบบการจัดกระบวนการเรียนรู้ของครูที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญที่ส่งผลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของผู้เรียน

2.3 ผู้บริหารควรมีการศึกษาเกี่ยวกับการพัฒนาครูในโรงเรียนในการจัดการเรียนการสอนของครูแบบอื่นๆ โดยใช้การวิจัยเชิงปฏิบัติการให้มากขึ้น เพื่อเป็นการเพิ่มความรู้และประสบการณ์ในการจัดการเรียนการสอนของครูให้หลากหลายยิ่งขึ้น

2.4 ควรให้ชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมในการส่งเสริมการจัดกระบวนการเรียนรู้ของครูที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ โดยเฉพาะการนำภูมิปัญญาท้องถิ่นเข้ามาหลอมรวมในการดำเนินการจะก่อให้เกิดความภาคภูมิใจ ความร่วมมือมากขึ้นในทุกด้าน และเห็นคุณค่าของการศึกษามากยิ่งขึ้น

เอกสารอ้างอิง

- กระทรวงศึกษาธิการ. (2559). พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545. กรุงเทพฯ: องค์การรับส่งสินค้าและพัสดุภัณฑ์.
- จิรนนท์ แก้วจันทา. (2562). การพัฒนาครูในการจัดกระบวนการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญในศตวรรษที่ 21 ของโรงเรียนบ้านอีด้อดอนหวายขมิ้น สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคามเขต 1. มหาสารคาม: สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 1
- นรรัชต์ ฝันเชียร. (2561, 9 มิถุนายน). การจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ. ค้นจาก <http://www.moe.go.th/wijai/module7.doc>.
- ศักดาเดช ทาช้าย. (2561). รูปแบบการพัฒนาครูด้านการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญโรงเรียนบึงกาฬสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 21. นครปฐม: สถาบันพัฒนาครู คณาจารย์ และบุคลากรทางการศึกษาสำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ.
- สงบ ลักษณะ. (2552). การพัฒนาครูมิติใหม่โดยใช้ ระบบ e-Training. วารสารข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา, 29(3), 42.
- สุพิชญา พันธุ์เดช. (2563). การพัฒนาแนวทางการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ สำหรับสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบึงกาฬ. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารการศึกษา, มหาวิทยาลัยมหาสารคาม. ค้นจาก <http://202.28.34.124/dspace/handle/123456789/1005>
- หทัยชนก พรรคเจริญ และคณะ. (2561). เทคนิคการลุ่มตัวอย่างและการประมาณค่า. กรุงเทพฯ: กลุ่มระเบียบวิธีสถิติ สำนักงานนโยบายและวิชาสถิติ สำนักงานสถิติแห่งชาติ.
- อัญชลี ภูคงคา. (2561). การพัฒนาแนวทางการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ สำหรับโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาฬสินธุ์เขต 2. [วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารการศึกษา, มหาวิทยาลัยมหาสารคาม]. ค้นจาก file:///C:/Users/USER/Downloads/prawit27,+Journal+editor,+2+14%20(2).pdf